

Uuesalu kogukonna 2025 a. arvamusküsitluse analüüs

Sellest, milline on kokkuvõtete tegemise struktuur

Küsitlus viidi läbi külaseltsi juhatuse initsiatiivil ning eestvedamisel. Küsitlus oli koostatud külaseltsi juhatuse liikmete parima äranägemise järgi ning oli paljuski ajendatud soovist saada toetus koostatava küla arengukava 2025-2030 teesidele. Küsimustiku vastajaid oli 281, mis tähendab, et analüüsitavat materjali kogunes väga suures mahus. Mahuka analüüsi lugemise hõlbustamiseks on mõistlik eelnevalt mõista analüüsi struktuuri:

Küsitluse representatiivsus

1. Kes me oleme? Küsitluse representatiivsuse hinnang
2. Üldine rahulolu

Ühistranspordi ebapiisavus kui kõige tähtsam probleem Uuesalus

3. Ühistranspordi probleemid – põhiline küsimus, millega tegelda
 - a. 162 bussiliin ehk Ülemiste suund
 - b. Järve-Nõmme suund
 - c. Jüri suund
4. Eraauto, kui sundvalik – elanike loomulik liikumisvajadus
 - a. Ülemiste suund
 - b. Viljandi maantee suund
 - c. Jüri suund
5. Miks eratranspordi kasutamine on ebaefektiivne ja kahjulik
 - a. Uuesalu eraautode kasutusintensiivsus
 - b. Laste arvu seos eraautode kasutusega

SWOT analüüs

1. Tugevused
2. Nõrkused
3. Võimalused
4. Ohud

SWOT analüüsi tõlgendus küsitluse põhjal

Tugevused ja võimalused – koosmõju

Nõrkused ja ohud – koosmõju

Uuesalu elanike prioriteetid tuleviku arengus

Analüüs ja tõlgendus

Ettepanekud ja täiendavad ideed

Valikvastustest koorunud uued arengusuunad ning olemasolevate võimendamine

Vabas vormis lisatud mõtted – peegelduskogukonna dünaamilisest arengust

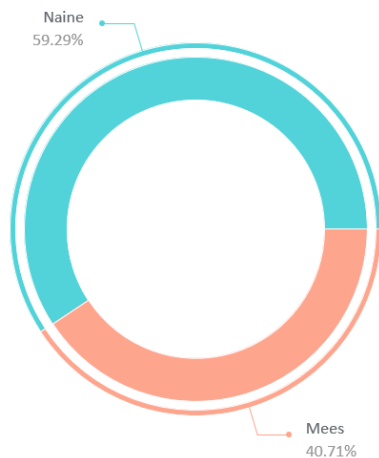
Uuesalu uuringu esimene pilt – kes me oleme?

Sellest, kui hästi küsitluses osalejate valim vastas Uuesalu elanike profiilile

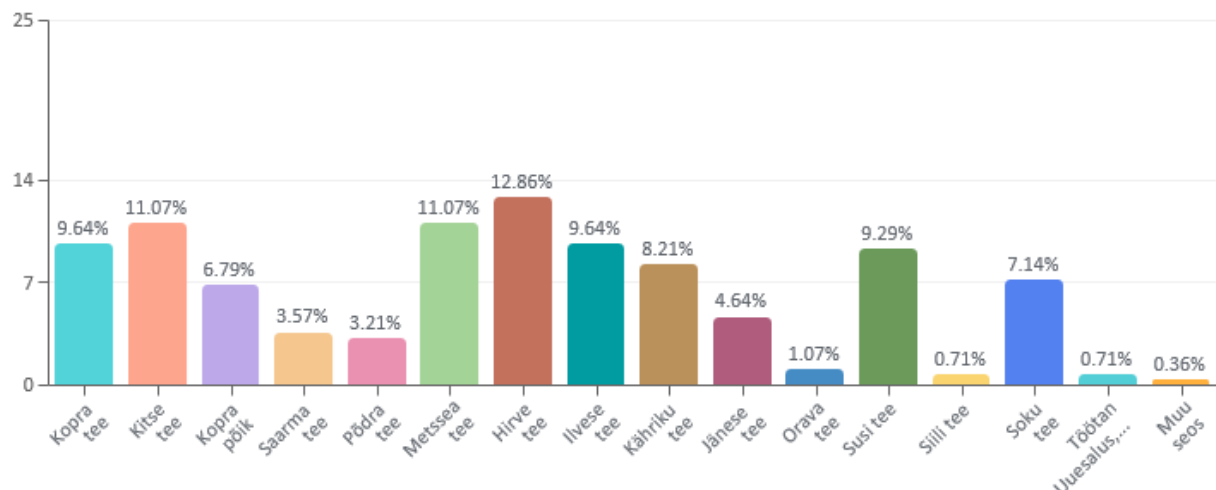
Uuringu esimese osa põhjal joonistub välja väga selge ja elav pilt Uuesalu kogukonnast. Vastuseid andis kokku **281 inimest**, mis on märkimisväärne hulk ja annab usaldusväärse läbilõike meie külast.

Kes siis vastasid?

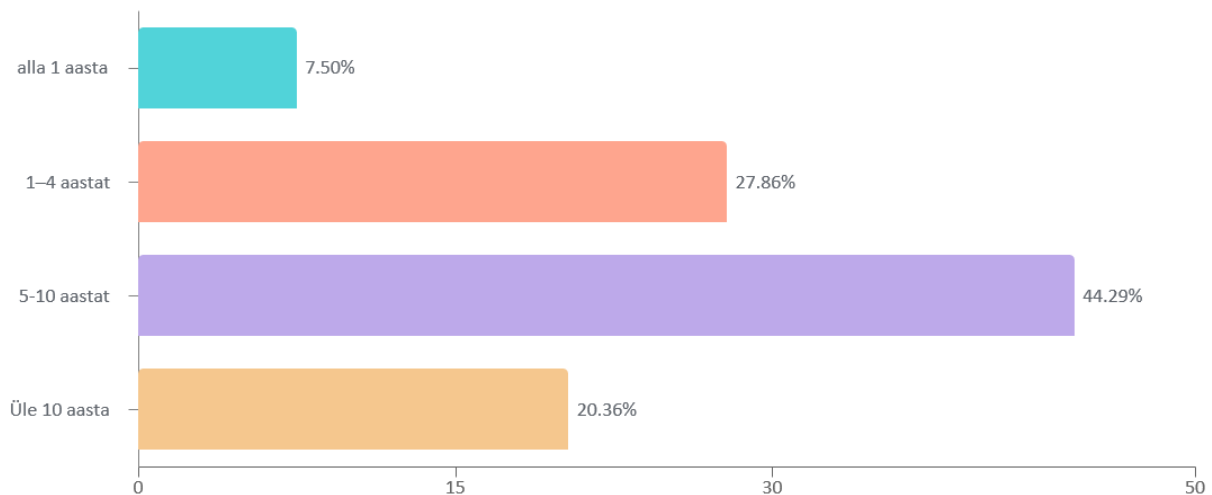
Kõigepealt vanusest – vastajate keskmine oli **ligi 40 aastat**. Nooremate seas leidus ka teismelisi, vanim vastaja oli üle seitsmekümne. Kõige arvukamalt esindatud olid tööeas elanikud, mis sobitub hästi Uuesalu kuvandiga kui **noorte ja tegusate perede kogukond**. Ka sooline jaotus oli pigem tasakaalus, kuigi veidi enam olid valmis küsimustikule vastama naised – neid oli **59% vastajatest**, mehi 41%.

Kui vaadata, kust täpsemalt vastuseid tuli, siis kerkib esile mõni tänav, mis paistab silma erilise aktiivsusega. **Hirve tee** oli kõige häälekam – sealt tuli **36 vastust**. Järgnevad **Metssea tee** ja **Kitse tee** (mõlemalt 31 vastust), samuti olid esinduslikud **Kopra tee**, **Ilvese tee** ja **Susi tee**. Võiks öelda, et need tänavad moodustavad antud uuringu põhjal kogukonna aktiivse tuumiku.

Elamisaja jaotus kinnitab Uuesalu kuvandit kui **suhteliselt uut elamupiirkonda**. Umbes **44% vastajatest on siin elanud 5–10 aastat**, kuid peaaegu kolmandik (28%) on tulnud viimase nelja aasta jooksul. Samas leidub juba ka juurdunud elanikke – viiendik on elanud Uuesalus üle kümne aasta. See segu värskusest ja püsivusest loob huvitava kogukonna dünaamika.

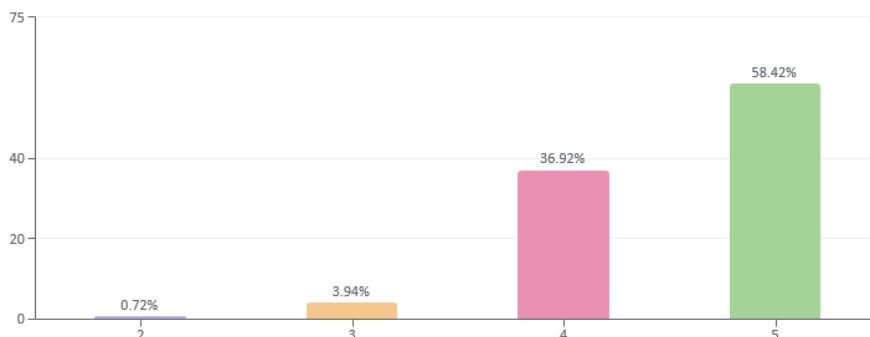

Lapsed on aga tõeline Uuesalu elu süda. **88% vastanutest elab lastega peredes**, lastetuid on kõigest paarkümmend. Keskmiselt on igas majapidamises **1,7 last**. Kui vaadata vanuserühmi, siis kõige arvukamalt on peredes **lasteaiaaialisi (0–7 a) ja põhikooliealisi (8–15 a)** – kumbagi üle 220 lapse. Gümnaasiumiealisi (16–18 a) on juba märksa vähem – vaid mõnikümmend. See näitab, et Uuesalu on tõepoolest **noorte perede küla**, kus laste hääled ja jalgrattakellad annavad toonuse.

Oluline on märkida, et uuringu tulemused peegeldavad elanikkonda hästi ka **objektiivsete andmete valguses**. Rahvastikuregistri järgi on Uuesalus **1198 elanikku (2025 kevadel)**, neist **538 last** ja **660 täiskasvanut**. Uuringus osales **281 täiskasvanut** ehk ligi **42% kogu täiskasvanute hulgast**. Nende vastuste kaudu kajastus kokku **280 last**, mis on umbes **pool tegelikust laste arvust**. Veelgi olulisem on, et laste vanuserühmade jaotus (lasteaed vs kool) osutus uuringus väga lähedaseks registri tegelikule struktuurile. See kinnitab, et uuringu valim on **usutav ja representatiivne** ning tulemusi saab julgelt kasutada kogukonna arengu planeerimisel.

Rahulolu

Ja milline on üldine meeleolu? Rahulolu oma kodukoha elukeskkonnaga on **väga kõrge – keskmiselt 4,5 viiepallisüsteemis**. See on tugev signaal, et Uuesalu on koht, kus inimesed tunnevad end hästi ning hindavad siinset elukeskkonda.

Kokkuvõttes näitab uuringu esimene osa Uuesalut kui **nooruslikku, pere- ja lapsesõbralikku kogukonda**, kus on nii hiljuti tulijaid kui ka juba sügavamalt juurdunud. See on küla, mis hingab oma laste kaudu ja mille tänavad peegeldavad aktiivset osavõttu. Kõik see loob tugeva vundamendi järgmiste teemade – liikumise, liikuvuse ja arengusuundade – analüüsiks.

Uuesalu ühistranspordi probleemid – kogukonna hääl

Sellest, kuidas Uuesalu elanik tajub Ühistranspordi puudusi kodukülas

Uuringu vastustest joonistub välja pilt külast, kus ühistransport ei ole lihtsalt oluline liikumisviis, vaid osa kogukonna elujõust ja võimalustest.

Peamine sõnum, mis kõlab sadades vastustes, on ühene: **Uuesalu on aktiivne ja liikuv kogukond, kuid ühendused ülejäänud vallaga ning Tallinnaga on nõrgad ja killustatud.**

Neli põhilist teemat tulid välja selgelt ja sagedasti — ning need ei ole üksikute inimeste mured, vaid kogukonna ühine kogemus.

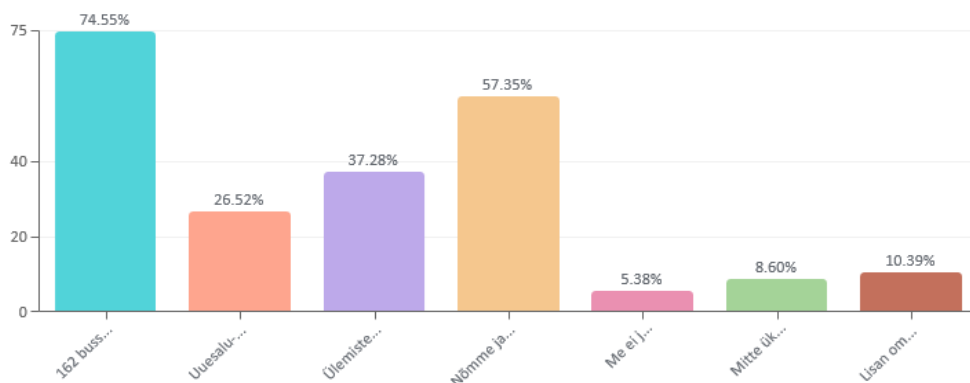
1. 162. bussiliin – eluliin, mis ei tööta elutempos

Uuesalu jaoks on Ülemiste suund ja 162. bussiliin üks ja sama eluliin – ühendus, mille kaudu jõutakse kooli, tööle, trenni ja poodi. Seda nimetas oma peamiseks transpordiprobleemiks 209 vastajat ehk 74% kõigist.

Uuesalu ainus buss 162 viib Peetri, Järveküla ja Ülemiste kaudu Tallinna. See marsruut katab Rae valla olulisemad teenused ja haridusasutused ning on seetõttu muutunud mitte teadlikuks valikuks, vaid paratamatuks igapäevateeks. Enamik lapsi käib just selle liini ääres asuvates koolides (Järveküla, Kindluse ja Peetri kool), samuti jäävad samale suunale paljud trennid ja huviringid.

See bussiliin täidab korraga töö-, kooli- ja trennibussi rolli, kuid ei vasta Uuesalu elanike elu tegelikule rütmile. Nagu mitmed vastajad märkisid, ei ole vaja tingimata rohkem busse – vaja on liini, mis töötaks elutempos.

Ülemiste suund on samal ajal Uuesalu elanike jaoks kõige kasutatavam, ent mitte seetõttu, et see oleks mugav, vaid sest muid valikuid pole. See on ühendus, mis toimib pigem harjumusest kui tugevusest. See on paratamatus, mis määrab ära suure osa Uuesalu igapäevaelust – ja just seetõttu on selle parandamine kogukonna jaoks kriitiline.

Probleem ei ole liini puudumine, vaid **liini töökorraldus**.

- Hommikused väljumised katavad küll koolimineku ajad, kuid mitte alati – näiteks kolmapäeviti, kui tunnid algavad teisest tunnist.
- Tagasisõit koolist on keeruline: mõni buss väljub enne tundide lõppu, järgmine aga alles tunde hiljem.
- Trennides ja huviringides käivad lapsed jäävad sageli bussist ilma või peavad kooli juures kaua ootama.

Kõige sagedamini tõid selle probleemi välja **põhikooli- ja gümnaasiumilaste vanemad** ning **pikemalt Uuesalus elanud pered**, kelle elu on iga päev selle liini ümber korraldatud. Paljud rõhutasid, et nad ei taha tingimata rohkem busse – nad tahavad **liini, mis töötaks elutempos**.

Ülemiste suuna ühendusi (Ülemiste keskus, Peetri, Järveküla, Rae ja Assaku) mainis probleemina **39% vastajatest**.

See on **ühistranspordi ühendustest** Uuesalu elanike jaoks kõige kasutatavam liikumistee, kuid mitte tingimata seepärast, et see oleks mugav – vaid kuna **teisi valikuid ei ole**.

Ülemiste suund on oluline peamiselt **laste kooli-, trenni- ja huviringisõitude** tõttu. Samal marsruudil asuvad ka Rae valla suuremad teenused ja haridusasutused, mistõttu see suund on justkui **ellujäämise telg**, mitte teadlik eelistus.

See on suund, mis toimib, kuid mitte omaenda tugevuse, vaid seetõttu, et **162. liin on ainus**. Seetõttu ei saa öelda, et Ülemiste suund oleks tööelu keskpunkt — pigem on see **paratamatus**, mis on muutunud harjumuseks.

2. Järve suund – varjatud, kuid kriitiline vajadus

57% vastajatest tõstatas Järve suuna (Viljandi maantee, Kangru, Raudalu, Nõmme, Mustamäe) ühenduse puudumise.

See on varjatud, kuid selgelt olemasolev vajadus, mida ametlik transpordikorraldus seni pole tunnistanud.

Paljud Uuesalu elanikud töötavad või õpivad Tallinna lääneosas, kuhu ühistransporti ei vii. Auto on seetõttu sageli ainus variant.

Geograafiliselt on Järve suund **kõige loogilisem ja lühem tee Uuesalust Tallinna**, kuid halduspiir Rae ja Kiili valla vahel katkestab ühenduse.

Vastajate kommentaarides kordus mõte, et see ei ole ainult tehniline, vaid **kahe naabervalla koostööprobleem** – „piirialad on alati äärealad“.

Järve suunda mainisid sagedamini **mehed ja tööealised vastajad (üle 40)**, kelle igapäevane liikumine ei piirdu kooliringidega.

See on **varjatud, kuid strateegiline vajadus**, mille eiramine hoiab küla justkui poolenisti eraldatuses.

3. Jüri suund – vallasisene pimeala

27% vastajatest rõhutasid, et Uuesalust **ei ole ühistranspordiühendust Jüri suunal** – valla keskusesse, kus asuvad vallamaja, spordikompleks, gümnaasium ja huvikeskus. Autoga on Jüri 10–12 minuti kaugusel, kuid ilma autota on see tee **sisuliselt läbimatu**.

See probleem kerkis eriti esile **noorte perede** ja **pikaajaliselt Uuesalus elavate** vastajate seas, kelle jaoks see on **vallasisene ebaõiglus**: „meie maksame samasse valda makse, aga vallakeskusesse ei pääse.“ Jüri suund ei ole lihtsalt logistiline puudus – see on **kuuluvuse küsimus**, sest ühenduse puudumine vähendab kogukonna osalust oma valla ühises elus. Samas on see ka kodanike vajaduste mustri kujunemise mootor – kui kodanik ei ole valla keskusesse sattunud, siis ta ka ei tea, millest ta ilma on jäänud. Ilmselt paljud töökohad, huviringid ja kultuurisündmused jäävad Uuesalu inimestest valimata, kuna lihtsat ligipääsu pole. Jüri gümnaasiumikoha valik võistleb Tallinna koolidega, sest Tallinna ja Jüri ligipääs on umbes sama kaugel. Pealegi Tallinna kesklinna saab ilma ümberistumiseta – mis sest et harva.

Kokkuvõte – mida need arvud tegelikult tähendavad

Uuringust joonistub välja, et Uuesalu elanikud ei kurda mitte ainult bussigraafiku, vaid **liikumise vabaduse ja võrdsuse puudumise üle**.

Probleemirühm	Vastajate osakaal
162 liini väljumiste vähesus	74%
Järve suuna ühenduse puudumine	57%
Ütemiste suund – ülekoormatud ainus väljapääs	39%
Jüri suund – vallasisene tühimik	27%

Need arvud annavad Uuesalu kogukonnale selge sõnumi: **liikuvuse parandamine ei ole mugavusteema, vaid elukvaliteedi ja kogukonna sidususe küsimus.**

162. liini parendamine, Järve suuna avamine ja Jüri ühenduse loomine ei tähenda ainult busse – need tähendavad, et Uuesalu saab lõpuks olla tõeliselt ühendatud osa Rae vallast.

Eraauto kui sundvalik

Sellest, miks Uuesalu elanik tunneb kõrgendatud pahameelt ühistranspordi nõrkuse üle

Kui küsida Uuesalu inimestelt, kui palju nad nädalas autoga sõidavad, et transportida oma pereliikmeid, kellel pole oma sõiduvahendit, sõiduõigust või kes mingil muul moel on sõltuv oma autot omavatest lähikondlastest saab vastuse, mis peegeldab rohkem kui lihtsalt logistikat. See on peegeldus elu korraldusest, kus **ühistranspordi puudulikkus on muutnud isikliku auto mitte luksuseks, vaid hädavajaduseks.**

Uuringu tulemused näitavad, et 281 vastajat teevad küsitluses osalejad kokku **2619 sõitu nädalas**, ehk keskmiselt **üle üheksa sõidu pere kohta**. See tähendab, et peaaegu iga Uuesalu pere peab vähemalt korra igal päeval oma autot kasutama selleks, et vedada mõnda pereliiget – olgu see laps, abikaasa või vanavanem – kohta, kuhu bussiga lihtsalt ei pääse.

Ülemiste ehk Tartu maantee suund – küla eluliin

Kõige rohkem sõite tehakse **Tartu maantee suunal – 1483 sõitu nädalas**, mis on **57% kõigist liikumistest**.

See on sama marsruut, mida teenindab küla ainus bussiliin – **162**. Kui enam kui pool kogu küla liikumisest toimub sellel teljel, kuid buss väljub vaid mõnel korral päevas, on järeldus selge: **162. liini graafik ei kata tegelikku vajadust**.

Kõiki neid sõite ei saa ega peagi asendada ühistranspordiga, kuid suur osa on siiski **sunnitud sõidud** – lapse viimine kooli, trennidesse või huviringi, millel puudub toimiv ühistranspordiühendus. Enamik valla koolidest, lasteaedadest ja huvitegevuse keskustest asub **Järveküla–Peetri piirkonnas**, mis ongi Tartu maantee telje osa. Seega on loogiline, et suurem osa Uuesalu elanike igapäevasest liikumisest kulgebki **valla sisemaa poole**, mitte pealinna suunas.

Viljandi maantee suund – ajalooline ja eluline tõmbekese

Teine oluline liikumistelg on **Viljandi maantee suund**, kuhu tehakse küsitluses osalejate valimis **785 sõitu nädalas** ehk **30% kõigist väljasõitudest**.

See suund on sügavalt juurdunud Uuesalu kogukonna ajaloos – veel kakskümmend aastat tagasi pääses külla vaid Viljandi maantee kaudu. Paljud Uuesalu praegused elanikud kolisid siia just Nõmme ja Mustamäe kandist ning nende töö- ja pereelu sidemed on jäänud sinnapoole.

Ka täna on Viljandi maantee pooltes Tallinna servas mitmed olulised tõmbekeskused – **MURG ja TORG riigigümnaasiumid, Tallinna Tehnikaülikool, PERH**, ning hulk töökohakeskusi ja spordivõimalusi. Kõige olulisem on aga see, et **ühistranspordiühendus selles suunas puudub täielikult** – ja ometi toimub kolmandik kogu Uuesalu liikumisest just sinna. See on varjatud, kuid selge nõudlus ühenduse järele.

Jüri suund – vallasisene tühimik

Kõige väiksem, ent siiski märkimisväärne osa sõitudest – küsitluses osalejate valimis **351 sõitu nädalas (13%)** – tehakse **Jüri suunal**, valla keskusesse.

See on eriti kõnekas, sest Jüri on koht, kus asuvad **vallamaja, spordikompleks, huvikeskus ja Rae Gümnaasium** – ja ometi on see küla jaoks kõige raskemini ligipääsetav sihtkoht.

Nagu üks vastaja märkis: „*Ma ei sõida Jürisse, kui mul just väga vaja ei lähe – ja kui bussiga ei saa, siis suunan oma lapsed mujale kooli ja trenni.*“

Selline vastus pole erand, vaid sümptom. Vallasisene ühenduseta jäämine on loonud olukorra, kus **kogukond on oma vallast logistiliselt eraldatud**.

Kokkuvõte – aja, raha ja elukvaliteedi hind

Uuringu tulemused näitavad, et küsitluses osalejate valimis tehakse nädalas **üle 2600 eraautoga sõidu**, mis tähendab ligikaudu **135 000 sõitu aastas** – vaid poole küla peale (vastajad moodustasid 42% küla täiskasvanute arvust).

Isegi kui arvestada, et mitte **kõik sõidud pole ühistranspordiga asendatavad**, on selge, et **vähemalt pooled neist on sundsõidud**.

Need on minutid, mis kuluvad lapse viimisele kooli, huviringi või trennidesse, sest muud valikut pole. Need on tunnid, mis kaovad tööpäevast, ja kütus, mis põleb, sest bussigraafik ei klapi elurütmiga.

Uuesalu inimesed ei vali autot mugavusest – nad **valivad selle, et elada**.

Küla, mis asub pealinna külje all ja kus elab valdavalt noor ja aktiivne elanikkond, on **ühistranspordi puudumise tõttu sunnitud kulutama tohutult aega ja raha isiklikele sõitudele**, mida võiks jagada või vältida, kui süsteem toimiks.

Nii on eraauto muutunud mitte vabaduse, vaid sõltuvuse sümboliks.

Oluline on märkida, et uuringu tulemused peegeldavad Uuesalu elanikkonda väga hästi ka objektiivsete andmete valguses.

Rahvastikuregistri andmetel (kevad 2025) elab Uuesalus **1198 inimest**, neist **538 last ja 660 täiskasvanut**. Küsitlusele vastas **281 täiskasvanut**, ehk ligi **42% kogu täiskasvanud elanikkonnast** – märkimisväärselt suur osalus, mis annab tugeva usaldusväärsuse.

See tähendab, et uuringus registreeritud **2619 sõitu nädalas** on vaid osa tegelikust pildist.

Kui arvestada, et uuringule vastasid eeskätt aktiivsemad ja liikuvamad inimesed – need, kelle igapäevaelu on ühistranspordi puuduste tõttu kõige enam mõjutatud – võib kogu küla tegeliku sõidukoormuse hinnata **umbes kahekordseks**, ehk **üle 5200 sõidu nädalas**.

Aastas teeb see ligi **veerand miljonit väljasõitu** vaid ühistranspordi puudumise kompenseerimiseks.

Kuigi küsitluses ei mõõdetud sõitude pikkusi, võib realistlikult eeldada, et enamik neist on **3–10 kilomeetri kaugusele kodust** – kas kooli, trenni, tööle või lähimasse bussipeatusesse.

Isegi kui iga sõit võtab keskmiselt **20 minutit**, kuluks iga nädal Uuesalu elanikel kümneid **tööpäevi** lihtsalt ühistranspordi puudumise kompenseerimiseks – aega, mille eest ei maksa keegi, kuid mis on siiski tööaeg. Lihtne arvutus näitab, et **käesoleva uuringu järgi teeb umbes 40 külaelanikku täiskohaga autojuhi tööd**, mille eest talle keegi ei maksa.

Kui hinnata saamata jäänud tulu Rae valla keskmise palgaga (umbes 2000 eurot kuus, moodustaks see aastas kümnete tuhandete eurode ulatuses otsest majanduslikku kaotust – inimaja väärtuse mõttes. Lisame siia kütuse kulu ja sõiduvahendite kulu ning mis kõige tähtsam – peame arvestama ka, et paljud neist sõitjatest katkestavad oma põhitöö, et tegeleda oma pereliikmete transportimisega – nende inimeste tööandjad saavad samuti otsest ning kaudset kahju. See on hind, mida kogukond maksab selle eest, et valla ja pealinna vahelised ühendused ei tööta.

Uuesalu inimesed ei vali autot mugavusest – nad **maksavad aja ja rahaga** selle eest, et puudub toimiv ühistranspordi süsteem. Kui vald kavandab järgmisi transpordilahendusi või arengukava suundi, peab see uuring olema tõsiseltvõetav argument:

Iga uus liin, iga lisanduv väljumine ja iga ühendatud asula on investering mitte ainult liikumisse, vaid ka inimeste ajasse ja elukvaliteeti.

Uuringu mõju hinnang – Uuesalu elanike eraauto kasutus

Näitaja	Väärtus / Hinnang	Selgitus
Vastanuid	281 täiskasvanut	42% Uuesalu täiskasvanud elanikkonnast
Uuesalu elanikkond (2025)	1198 inimest (sh 538 last)	Rahvastikuregistri andmed
Uuringus registreeritud sõite	2619 sõitu nädalas	Vastajate tegelik sõidukoormus
Ekstrapoleeritud kogu küla sõidud	≈ 5200 sõitu nädalas	Hinnanguline kogu elanikkonna koormus
Aastas tehtavate sõitude arv	≈ 270 000 sõitu	5200 sõitu × 52 nädalat
Keskmine sõidu kestus	15–30 minutit	3–10 km sõidud (ettevedu, kool, trenn, töö)
Ajakulu ühistranspordi puuduse kompenseerimiseks	≈ 70–140 tundi nädalas kogu küla peale	ehk ~9–18 täistööpäeva nädalas
Potentsiaalne saamata jäänud tulu	≈ 600 000–1,2 miljonit € aastas	Arvutatud Rae valla keskmise palgaga (2000 €/kuu, ~12,5 €/h)

Tõlgendus:

Uuesalu elanikud kulutavad igal aastal sadu tuhandeid eurosid ja tuhandeid tunde selleks, et asendada puuduvat ühistransporti.

Tegemist ei ole mugavusprobleemi, vaid **majandusliku ja sotsiaalse ebaefektiivsusega**, mille lahendamine on valla arengukava üks olulisemaid samme.

Arvutus: laste arvu ja sõitude arvu seos

Laste arv peres	Vastajaid	Sõite kokku	Keskmine sõite nädalas	Muutus võrreldes eelmise kategooriaga
0 last	35	219	6,3	–
1 laps	69	586	8,5	+2,2
2 last	126	1201	9,5	+1,0
3 last	45	547	12,2	+2,7
4+ last	6	66	11,0	-1,2

Kui võtta kõik kategooriad koos ja arvutada **lineaarne seos** laste arvu ja sõitude arvu vahel, saame tõusu **umbes 1,7–1,9 sõitu iga lapse kohta**. See tähendab, et iga lisanduv laps toob perele **ligikaudu kaks lisasõitu nädalas**, ent hüpe on suurem suuremates peredes (2,7 sõitu rohkem kolme lapse puhul võrreldes kahe lapsega).

Tõlgendus ja seos varasemate tulemustega

Seos laste arvu ja sõidukoormuse vahel on selge ja loogiline.

Kuni kahe lapsega peredes kasvab sõitude arv mõõdukalt – need on pered, kes püüavad veel ühistranspordi või ajaplaneerimise abil hakkama saada.

Kolme või enama lapsega peredes muutub auto aga **igapäevaseks logistikakeskuseks**, millel püsib kogu pere liikumine. Siin lisanduvad trennid, huviringid, erinevate koolide asukohad ja vanemate tööaja sobitamine – kõik see, mida ühistransport praegu ei suuda teenindada.

Statistiliselt on seos **mõõdukalt tugev ($r \approx 0,55$)**, mis tähendab, et **laste arv seletab ligikaudu kolmandiku sõidukoormuse varieeruvusest**. See on suur osa, kui arvestada, et ülejäänud sõltub elukohast, töökorraldusest ja transpordiprobleemide tajust.

Järeldus

Uuringu põhjal kasvab Uuesalu pere liikumiskoormus selgelt koos laste arvuga.

Kui lasteta pered teevad keskmiselt **6 sõitu nädalas**, siis kolme lapsega pered juba **peaaegu kaks korda rohkem – üle 12 sõidu**. See tähendab, et iga uus laps lisab pere nädalasse vähemalt **kaks täiendavat sõidukohustust** – ja see koormus jääb enamasti vanemate kanda.

Ühistranspordi puudumise tõttu muutub laste kasvamine otseselt seotud täiskasvanute ajakuluga. Iga uus trenn, koolitee või huviring tähendab täiendavat sõitu – ja iga täiendav sõit on **kaotatud aeg**, mis ei kulu tööle ega perele. Nii muutub lastega pere jaoks auto mitte mugavusvahendiks, vaid elukorralduse hädavajalikuks osaks.

UUESALU ELANIKE SWOT

Sellest, millised tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud inimeste arvates küla arengut mõjutavad

TUGEVUSED (järjestatud kaalu järgi)

#	Teema / tugevus	Mainimisi	Osakaal kõigist vastajatest
1	Looduslähedane, turvaline ja rahulik elukeskkond (roheline, sotsiaalmaja, jalutus- ja mänguvõimalused, vaikne ümbrus, oma järv)	234 + 6 → 240	85%
2	Ühteheidev ja aktiivne kogukond (naabrite valdavalt sõbralik suhtlus, kogukonnaüritused, infovahetus)	172	61%
3	Toimiv naabrivalve ja üldine turvatunne	160 + 3 → 163	58%
4	Aktiivne lapse- ja peresõbralik keskkond (palju lastega peresid muudab küla jätkusuutlikuks)	163	58%
5	Linnalähedus ja hea ühendus (isikliku transpordiga). Uuesalu paiknemine Tallinna lähedal ja küla on liiklusmagistraalidele avatud	137 + 8 (korduvad "Linna lähedus") → 145	52%
6	Sportimis- ja liikumisvõimalused (BMX, korvpall, jalgpall, võrkpall, kergliiklusteed)	148 + 5 → 153	54%
7	Hea arendaja ja koostöövalmidus (IBE, Everaus)	80 + 10 lisamainimist → 90	32%
8	Hea infrastruktuur ja taristu areng (kergliiklusteed, valgustus, kõrghaljastus)	100 + 9 → 109	39%
9	Rahvusvaheline ja mitmekesine kogukond (ka välismaalased)	8	3%

Lühikokkuvõte – peamised tugevused

- Turvaline ja looduslähedane elukeskkond on Uuesalu kõige olulisem väärtus — seda mainis valdav enamus vastajaid.
- Kogukonnatunne ja aktiivne elanikkond on samuti keskne tugevus, mis eristab Uuesalut paljudest teistest piirkondadest.
- Sportimis- ja liikumisvõimalused ning linnalähedus lisavad olulist praktilist väärtust. Arendajate kvaliteet ja koostöö mainiti mitmel korral positiivsena.
- Väiksema, kuid märkimisväärse aspektina — rahvusvaheline mitmekesisus lisab kogukonnale avarust ja uut energiat.

UUESALU ELANIKE SWOT – PUUDUSED (järjestatud kaalu järgi)

#	Teema / puudus	Mainimisi	Osakaal kõigist vastajatest
1	Ühistranspordi puudulikkus (üks bussiliin ühes suunas ning ebapiisav väljumiste arv). Kehv ühendus töökohtadega	234 + 6 → 240	85%
2	Loodud, kuid ebatäielikud või katkenud kergliiklusteed ja liiklusohutuse probleemid (Liiva tee katkestus, valgustus, liikluskultuur, kiirusepiirangud)	166 + 9 → 175	62%
3	Perearsti ja esmatarbeteenuste puudumine (toidupood, esmatarbekaubad)	152	54%
4	Noorte ja täiskasvanute huvi- ning spordiringide puudumine külas ning puudulik kättesaadavus bussisõidu kaugusel	137 + 6 → 143	51%
5	Puuduvad või halvas seisus mängu- ja spordiväljakud (välijõusaal, väikelaste mängualad, talvised sportimisvõimalused)	117 + 16 → 133	47%
6	Vähene kogukonnaruumide ja kooskäimiskohtade olemasolu (kogukonnamaja, kohvik, pagaritöökoda, pubi)	97 + 14 → 111	40%
7	Avalike prügikastide ja jäätmekonteinerite nappus	67 + 10 → 77	27%
8	Talvine hooldus ja spordirajatiste puudumine (suusarajad, jääväljakud)	62 + 5 → 67	24%
9	Kasvav turvalisuse ja järelevalve puudumise probleem (noorte kambad, kehv valgustus)	61 + 5 → 66	23%
10	Valla poolne napp tugi küla infrastruktuuri ja taristu arendamisel	75 + 8 → 83	30%
11	Arenduse ja planeeringute ebamäärasus (probleemid omavalitselt ehitatud kuuride seadustamisega)	40 + 3 → 43	15%
12	Külakeskne transpordikorraldus puudulik (sõltuvus autost, Bolt Drive puudus)	5	2%
13	Pakiautomaatide puudumine	4	1%
14	Parkimisprobleemid (eriti Järve külastajatele)	2	1%
15	Kogukonda sulandumise raskused uutel elanikel	1	<1%

Kokkuvõte ja tõlgendus

- Kõige olulisem probleem: ühistranspordi kehv korraldus ja ebapiisavus – see kordub kõige enam ja on selge infrastruktuurne kitsaskoht.
- Teisel kohal: kergliikluse ja mängualade puudused – nii laste, noorte kui täiskasvanute liikumisvõimalused on piiratud.
- Kolmandaks: puuduvad kogukonnaruumid ja teenused – inimesed ootavad kogukonnamaja, väikest kohvikut või pagaritöökoda.
- Turvalisus ja jäätmekäitlus on samuti olulised teemad, mis vajavad tugevat lahendust.
- Väiksem, kuid märkimisväärne mure: planeeringuprobleemid ja vallapoolse toe puudumine.

UUESALU ELANIKE SWOT – VÕIMALUSED (järjestatud kaalu järgi)

#	Teema / võimalus	Mainimisi	Osakaal kõigist vastajatest
1	Kogukonnamaja või kooskäämiskohtade loomine (huvialad, töötoad, üritused)	111 + 12 → 123	44%
2	Raamatukogu ja haridusvõimaluste (noorte huvialakool, eelkool jms) laiendamine Uuesallu	120	43%
3	Sportimis- ja liikumisvõimaluste arendamine (välijõusaal, spordisaal, jõusaal, padeliplats, tenniseplats, terviserajad)	91 + 18 → 109	39%
4	Kohaliku kaubandusvõrgu arendamine (väike pood, supermarket, kohvik, söögikoht)	81 + 13 → 94	33%
5	Lastele ja noortele suunatud uued mängu- ja huvialad (nt Jänese tee mänguväljak)	62 + 9 → 71	25%
6	Terviseradade ja loodusparkide arendamine (jalutusrajad, Järveäärse ala ühendus loodusradadega ümbruskonna rohealadel)	62 + 7 → 69	25%
7	Külakogukonna ühtsuse ja identiteedi tugevdamine (ühised sümboolikaga pused, naabreid ühendavad üritused, mis oleks toimivad tihedamini, kui kord aastas)	68	24%
8	Küla koostöö ja partnerlused ümbruskonna arendajate, koolide ja MTÜdega	62	22%
9	Uute töökohtade loomine ja kohalike ettevõtjate koostöö	62 + 6 → 68	22%
10	Ühised spordi- ja kogukonnaüritused (talgud, turniirid, laagrid)	54 + 5 → 59	21%
11	Kergliiklusteede ja ühenduste arendamine (ühendus Järveküla ja Järvega, Kurna oja terviserajad, lisateed)	44 + 8 → 52	18%
12	Külakeskkonna täiustamine (lamavad politseinikud, tänavavalgustus, turvalisus)	21 + 3 → 24	9%
13	Pakiautomaatide lisamine külasse (Omniva, DPD, Smartpost)	4 + 5 → 9	3%
14	Bolt / ühiskasutatavate autode ja kahe rattaliste rendisõidukite ning ühistranspordi arendamine	5 + 3 → 8	3%
15	Rail Balticu ehitusega kaasnevate liiklussõlmede ja teeühenduste parendamine (nt Jahimehe tee väljaehitus)	3	1%

Lühikokkuvõte – TOP 5 arengusuunda

- Kogukonnamaja ja haridusvõimalused – kõige suurema potentsiaaliga valdkond, mida elanikud enim ootavad.
- Sportimisvõimaluste ja terviseradade areng – liikumine, tervis ja aktiivne eluviis on prioriteet.
- Kohalik kaubandus ja teenused – väiksem pood, kohvik ja pakiautomaat suurendaks iseseisvust.
- Noorte ja laste vaba aja võimalused – mängualad, huvitegevused ja turvalised ajaveetmiskohad.
- Kogukonnatunnet tugevdavad tegevused – ühised sümbolid ja üritused ühendavad küla.

UUESALU ELANIKE SWOT – RISKID JA OHUD (järjestatud kaalu järgi)

#	Teema / oht	Mainimisi	Osakaal kõigist vastajatest
1	Arendajate huvi kadumine ja vastutuse hajumine (näiteks Everaus, Soku tee, arenduse hooldusprobleemid)	77 + 7 → 84	30%
2	Ühistranspordi ja ühenduste halvenemine (RB müüriefekt, Liiva tee katkestus, otseühenduse kadumine Järveküla/Peetriga)	74 + 6 → 80	28%
3	Noorte ohutu liikumise ja käitumise riskid (kihutajad, tõukerattad, ropendavad kambad, liiklusreeglite eiramine)	111 + 10 → 121	43%
4	Planeeringu ja seadustamise probleemid (abihooned, vanad planeeringud, regulatsioonid, valla üldplaneeringu piirangud)	54 + 5 → 59	21%
5	Keskkonna ja looduse kahjustused (metsade raie, loodusala vähenemine, Hispaania tigude sissetung)	74 + 4 → 78	28%
6	Teehoolduse ja talvise liikluse probleemid (libedus, lume lükkamine, hooldus puudulik)	121 + 5 → 126	45%
7	Lemmikloomadega seotud probleemid (hulkuvad ja vabapidamisel kassid, väljaheited, vara kahjustused)	80 + 9 → 89	32%
8	Valla ja kogukonna vahelise infopuuduse või kaasamise nõrkus (kommunikatsiooni puudumine)	50 + 3 → 53	19%
9	Linnastumise ja linna mugavuste ootuse surve küla identiteedile	62 + 3 → 65	23%
10	Reostus- ja müraprobleemid (Elveso pumpla, külaliste tegevus järvekaldal)	41 + 4 → 45	16%
11	Vaba aja ja noorsootegevuse vähesus (puuduvad tegevused teismelistele)	56 + 2 → 58	21%
12	Külaliste ja väliste kasutajate negatiivne mõju (prügi, lärmakus, parkimine järvekaldal)	21 + 4 → 25	9%
13	Sotsiaalsed pinged ja ühtekuuluvuse vähenemine (ükskõiksus, vähene koostöö)	23	8%
14	Rail Balticu ja arenduste keskkonnamõju (killustatus, ühenduste katkemine)	62	22%
15	Üldine kriisivalmiduse ja teavitusvõime nõrkus (riiklik reageerimiskiirus, sidekanalite probleemid)	34	12%

Lühikokkuvõte – peamised riskid

- Talvine teehooldus ja liiklusohutus on suurim praktiline risk, mida märgib ligi pool vastanutest.
- Noorte liikluskäitumine ja turvariskid on samuti oluline murekoht.
- Arendajate vastutuse ja huvi kadumine toob kaasa hooldus- ja haldusriskid.
- Keskkonna ja loodusliku tasakaalu halvenemine on seotud nii metsaraie kui RB ehitusega.
- Lemmikloomade probleemid (hulkuvad kassid) kerkivad selgelt korduvaks ja nähtavaks teemaks.

UUESALU SWOT-ANALÜÜSI TÕLGENDUS

Sellest, mida võib järeltada Uuesalu elanike arvamuse kohta kogukonna

1. TUGEVUSED – Uuesalu kui tasakaalustatud elukeskkond

Uuesalu suurim tugevus on **looduslähedane ja rahulik elukeskkond**, mida mainis valdav osa vastanutest (85%). See ei ole pelgalt füüsiline ruum, vaid ka tunnetuslik väärtus – rahu, turvalisus ja rohelus loovad keskkonna, kus elanikud tunnevad end koduselt ja kaitstult.

Seda tugevdavad **aktiivne kogukond** (61%) ja **toimiv naabrivalve** (58%), mis annavad turvatunde reaalse sisu. Külal on tugev **kogukondlik identiteet**, mida toetavad sõbralikud naabrid, ühisüritused ja infovahetus. Need väärtused on eriti olulised olukorras, kus Uuesalu kasvab ja uued elanikud liituvad kogukonnaga – olemasolev ühte hoidev alus vähendab sotsiaalse võõrandumise riski.

Oluliseks tugevuseks on ka **sportimis- ja liikumisvõimalused** ning **linnalähedus**. Need pakuvad praktilist mugavust – võimalust elada maalähedaselt, kuid olla siiski seotud linnaga. **Arendajate koostöövalmidus** ja senine **taristu areng** näitavad, et kogukond ja ettevõtted suudavad koos luua kvaliteetset keskkonda.

Tugevuste mõju teistele osadele

Need tugevused **kompenseerivad mitmeid nõrkusi** – näiteks turvaline ja sõbralik keskkond leevendab ühistranspordi või teenuste nappusest tulenevat stressi. Samuti **võimendavad need võimalusi**: tugev kogukond loob sotsiaalse kapitali, mis on vajalik kogukonnamaja rajamiseks, huvitegevuste arendamiseks ja kohaliku identiteedi tugevdamiseks.

Turvalisus, kogukonnatunne ja looduslähedus on eeldused, mis **teevad Uuesalust atraktiivse elupaiga ka edaspidi** – need on alused, mida ei saa hiljem kunstlikult tekitada, vaid mida tuleb targalt hoida.

2. NÕRKUSED – taristu ja teenuste puudujäägid

Uuesalu nõrkused on peamiselt seotud **taristu ja teenuste vähesusega**. Kõige selgemalt kerkib esile **ühistranspordi puudulikkus** (85%) ja **ühenduste ebaühtlus**. See piirab elanike liikumisvõimalusi ja suurendab sõltuvust isiklikust autost. Sarnane mõju on **teenuste ja esmatarbekauba puudumisel** (54%) – kogukonnal puudub oma väikepood, perearst või paikne teeninduskoht.

Kergliiklusteede katkestused ja liiklusohutuse mured (62%) ning **spordi- ja mängualade vähesus** (47%) toovad esile infrastruktuuri ebaühtlase arengu. Kuigi külal on palju lapsi ja noori, ei vasta keskkond veel täielikult nende vajadustele. Samuti vajab tähelepanu **kogukonnaruumide nappus** – elanikud ootavad kohta, kus koos käia, õppida ja tegutseda.

Seosed ja kompenseerivad tugevused

Need puudused ei ole isoleeritud probleemid – neid saab **leevendada olemasolevate tugevuste kaudu**.

Kogukonna aktiivsus ja ühtehoidvus loovad pinnase, et taristut ja teenuseid arendada koostöös vallaga. Uuesalu turvalisus ja head suhted arendajatega võivad kiirendada vajalike ühenduste ja objektide (nt kogukonnamaja) elluviimist.

Looduslähedus ja ruumikus annavad eelduse uute lahenduste paindlikuks kavandamiseks – näiteks väikepood või spordikeskus võiks sobituda keskkonda ilma liigset linnastumist tekitamata.

Tulevikusuund

Nõrkused näitavad, et Uuesalu vajab **teise arenguastme küpsust** – stabiilne elukeskkond on olemas, nüüd tuleb sellele rajada toimiv taristu ja sotsiaalne võrgustik.

Selge koostöö valla ja arendajate vahel, kogukonna kaasamine ning tugev kommunikatsioon aitavad need kitsaskohad lahendada.

3. VÕIMALUSED – kogukonna ja elukvaliteedi kasvupotentsiaal

Uuesalu võimalused on peamiselt **kogukondliku arengu ja elukvaliteedi parandamisega seotud**.

Elanikud näevad kõige suuremat potentsiaali **kogukonnamaja ja huvitegevuste arendamises** (44%) ning **hariduslike võimaluste loomises** (43%).

Lisaks soovitakse laiendada **sportimisvõimalusi ja terviseradu** (39%) ning tuua külla **kohalikud teenused ja väikepood** (33%).

Need ideed ei ole pelgalt soovunelmad, vaid põhinevad tugevatel olemasolevatel alustel: **aktiivne kogukond** ja **looduslähedus** loovad tingimused, et sellised võimalused võiksid tõesti teostuda.

Külale iseloomulik **sotsiaalne kapital** (ühistegevused, sümboolika, infovahetus) suurendab tõenäosust, et algatused nagu kogukonnamaja, spordi- või terviserajad saavad kogukonna toel reaalsuseks.

Koosmõjud tugevustega

Tugev **kogukonnatunne** ja **turvaline keskkond** annavad stabiilsuse, mis toetab võimaluste realiseerumist.

Linnalähedus ja olemasolevad kergliiklusteed loovad eeldused, et **uus taristu saaks olla funktsionaalne ja jätkusuutlik**.

Samuti on arendajate koostöövalmidus oluline, et kogukonna algatused jõuaksid planeeringutesse ja investeerimiskavadesse.

Võimaluste sõltuvus nõrkuste lahendamisest

Paljud võimalused – näiteks kogukonnamaja, haridusvõimalused ja sportimisvõrgustik – eeldavad, et **lahendatakse esmalt transpordi ja ühenduste probleemid**.

Ka kohaliku teeninduse areng sõltub kinnisvara kriitilisest massist ja ligipääsetavusest, seega vajab infrastruktuur tuge.

Uuesalu tugevused ja võimalused loovad koos **positiivse arengutsükli**: kogukond loob nõudluse ja valmisoleku, tugev keskkond annab kvaliteedi ning võimalused annavad sisu elule külakeskkonnas.

4. OHUD – riskid ja haavatavused

Uuesalu suurimad riskid on seotud **turvalisusega - liiklusohutuse ja hoolduse probleemidega** (45%) ning **noorte liikluskäitumise ja sotsiaalsete riskidega** (43%).

Need on märgid, et kiire kasv ja mitmekesine elanikkond vajavad selgemat regulatsiooni ja järelevalvet.

Lisaks ohustab küla arengut **võimalik arendajate huvi vähenemine** (30%) ja **vastutuse hajumine** – kui hooldus- või tee probleemid jäävad lahendamata, kannatab kogu kogukonna maine.

Keskkonna- ja loodusriskid (28%) – eriti metsade vähenemine ja Rail Balticu mõjud – võivad vähendada Uuesalu looduslähedust, mis on tema suurim tugevus. Samuti võivad **linnastumise surve** ja **linna mugavuste ootus** hakata lõhkuma kogukondlikku identiteeti.

Seosed teiste osadega

Need ohud võivad **vähendada Uuesalu tugevusi** – eriti turvalisust ja looduslähedust.

Kui keskkond kaotab oma rohelse iseloomu ja liiklus muutub ohtlikumaks, väheneb ka elanike rahulolu ning kogukonna sisemine sidusus.

Samuti **takistavad ohud võimaluste realiseerumist** – näiteks ei saa kogukonnamaja või spordiväljakut planeerida, kui arendajate vastutus või planeeringuküsimused on ebaselged.

Lahendused ja ennetus

- Selge **kokkulepe valla ja arendajate vahel teede ning haljastuse hoolduse osas** vähendaks mitmeid riske.
- **Kogukonna kaasamine ja info läbipaistvus** hoiaks ära usalduskriisi (“valitsemise” ja elanike infolõhe).
- **Noorte kaasamine spordi- ja vabaajategevustesse** aitaks vähendada sotsiaalseid ja turvariske.
- **Looduse ja haljastuse kaitse planeerimisel** tagab, et küla ei kaotaks oma identiteeti ka kasvu tingimustes.

KOKKUVÖTLIK TÕLGENDUS

Uuesalu on jõudnud arengufaasi, kus **kogukonna sisemised tugevused ja ühtekuuluvus on suuremad kui välised kitsaskohad.**

Tulevikus sõltub küla edu sellest, kas suudetakse:

- hoida ja kasvatada turvalist ja looduslähedast keskkonda,
- arendada taristut ja teenuseid nii, et need toetavad olemasolevat elustiili,
- vältida killustumist arendajate, valla ja elanike vahel,
- ning suunata kasv pigem **kogukonna kvaliteedi**, mitte kvantiteedi poole.

Uuesalu elanikud on näidanud, et nad on valmis oma kodukoha arengusse panustama. Nüüd on oluline, et ka institutsioonid – vald, arendajad ja kogukonnajuhid – **kasutaksid seda potentsiaali strateegiliselt.**

Selle koostöö kaudu võib Uuesalust kujuneda eeskujulik näide **tasakaalustatud, turvalisest ja osalusdemokraatlikust kogukonnast** Eesti äärelinna tingimustes.

Tugevused ja võimalused – Uuesalu potentsiaali koosmõju

Sellest, millised kogukonna tugevused soosivad arenguvõimaluste täitumist

Uuesalu on kogukond, mille arengupotentsiaal tugineb eelkõige **looduslähedusel, turvalisel elukeskkonnal ja tugeval kogukonnavaimul**. Need väärtused ei ole pelgalt hinnangud, vaid reaalsetelt toimivad tugisambad, mis võimaldavad ka tulevasi arendusi kavandada ja ellu viia. Uuesalu elanikud näevad, et **küla areng peaks jätkuma senist tasakaalu hoides** – loodus ja kogukond on peamised väärtused, millele uusi võimalusi tuleb toetada, mitte vastandada.

Loodus ja turvalisus kui arengu raamistik

Uuesalu suurim tugevus on **looduslähedane, turvaline ja rahulik elukeskkond**, mida toetavad roheline, sotsiaalmaja ning oma järv koos puhkevõimalustega. Just see kvaliteet loob aluse **terviseradade, loodusparkide ja uute kergliiklusteede arendamiseks**.

Tugev looduslik raam võimaldab kavandada uusi ühendusi – näiteks **ühendust Järveküla ja Järvega** või **Kurna oja äärseid radu** –, mis tugevdavad nii kohalike liikumisvõimalusi kui ka küladevahelist sidet.

Selline keskkond annab ka **kindla põhjuse kogukonnamaja, raamatukogu ja spordirajatiste arendamiseks**. Need ei oleks pelgalt hooned, vaid loomulik osa rohelisest ja aktiivsest elustiilist.

Samas nõuab see, et tulevased arendused oleksid **loodussõbralikud ja kooskõlas küla identiteediga** – näiteks terviserajad võiksid kulgeda olemasoleva haljastuse vahel, mitte seda asendades.

Kogukonnavaim ja sotsiaalne kapital kui arengu mootor

Uuesalu **ühetehtedev ja aktiivne kogukond** on kõige olulisem eeldus, mis võimaldab võimalused päriselt ellu viia.

Tugev infovahetus, sõbralik naabruskond ja toimiv naabrivalve on loonud keskkonna, kus **ühistegevused ja algatused saavad toetust**. Just selle pinnalt saab ellu viia projekte nagu:

- **kogukonnamaja või kooskäimiskohtade loomine,**
- **ühised spordi- ja kogukonnaüritused,**
- **või ühise sümbolika ja identiteedi kujundamine.**

Need tegevused tugevdavad omakorda kogukonnatunnet veelgi – tekib **positiivne tagasisideahel**, kus tugev kogukond loob uusi võimalusi ja need omakorda tugevdavad kogukonda.

Uuesalu kogukonna eripära on ka **rahvusvaheline ja mitmekesine koosseis** – see loob potentsiaali uueks ettevõtluseks, hariduskoostööks ja kultuurilise avatuse suurendamiseks. Mitmekesisus on tulevikukindel ressurss, mis toetab nii **kohalike ettevõtjate koostööd** kui ka **uute töökohtade loomist** kogukonna sees.

Linnalähedus ja ühendused kui arengut võimaldav asukoht

Uuesalu **linnalähedus ja hea ühendus Tallinna ning suuremate magistraalidega** on strateegiline tugevus, mis suurendab kõigi võimaluste realistlikkust.

See muudab võimalikuks:

- **kohaliku kaubandusvõrgu arendamise** (väikepood, kohvik, söögikoht),

- **ühiskasutatavate transpordilahenduste** (Bolt, kahe rattalised, ühistranspordi tihendamine) arendamise,
- ja ka **Rail Balticu ehitusega kaasnevate ühenduste parendamise** (nt Jahimehe tee).

See asukoha eelis võimaldab Uuesalul olla korraga **iseseisev kogukond ja osa suuremast linnalisest võrgustikust**, ilma et kaoks oma identiteet. Samas eeldab see, et küla arengut planeeritakse terviklikult – vältides liigset liikluskoormust ja säilitades rohelised puhveralad.

Sport ja tervis kui ühendav väärtus

Sportimis- ja liikumisvõimalused on nii olemasolev tugevus kui ka peamine arengusuund. Uuesalu elanikud näevad potentsiaali **spordisaali, jõusaali, padeliväljaku ja terviseradade loomises** – need ideed on kooskõlas küla praeguse iseloomuga, mitte vastuolus sellega. Sellised rajatised tugevdavad kogukonna sidusust ja aitavad ennetada mitmeid ohte, mis on seotud noorte vaba aja veetmisega ja sotsiaalse aktiivsuse puudumisega.

Sporditaristu arendamisel võiks lähtuda põhimõttest, et **iga uus rajatis täidaks mitut eesmärki korraga**: oleks nii liikumiskoht, kohtumispaik kui ka kogukondliku identiteedi osa.

Tingimused ja edu eeldused

Tugevuste realiseerumine võimalusteks eeldab kolme peamist tingimust:

1. **Planeerimis- ja arenduskoostöö vallaga** – selged kokkulepped taristu, hoolduse ja ruumikasutuse osas.
2. **Kogukonna aktiivne kaasatus** – otsuste tegemisel ja prioriteetide seadmisel tuleb arvestada elanike initsiatiividega.
3. **Tasakaal linnaläheduse ja loodushoiu vahel** – uued võimalused ei tohi vähendada Uuesalu suurimat väärtust – rahulikku ja rohelist elukeskkonda.

Kokkuvõte

Uuesalu tugevused ja võimalused moodustavad **ühtse ja hästi toimiva arenguplatvormi**. Kogukond on küps ja valmis võtma järgmise sammu – **üleminek “heast elukeskkonnast toimivaks ja sidusaks külaks”**, kus infrastruktuur, sotsiaalelu ja loodus on kooskõlas. Kui need arengusuunad realiseeruvad olemasolevate tugevuste toel, võib Uuesalust kujuneda **eeskujulik roheline ja kogukondliku äärelinna mudel**, kus heaolu ei põhine pelgalt mugavusel, vaid ühisväärtustel ja koostööl.

Nõrkused ja ohud – arengut pidurdavate riskide koostoime

Sellest, millised kogukonna nõrkused võivad nurjata arengu edulugu

Uuesalu arengus on esile kerkinud mitmeid kitsaskohti, mis ei ole isoleeritud probleemid, vaid on sageli **süsteemse planeerimise, kiire kasvu ja piiratud haldusressursi** koosmõju tulemus. Küla tugevused ja kogukondlik potentsiaal on märkimisväärsed, kuid nende realiseerumine sõltub otseselt sellest, kuidas suudetakse **nõrkusi ja ohte ennetada või tasakaalustada**.

Infrastruktuuri ja ühenduste ebapiisavus – peamine arengubarjäär

Kõige olulisemaks nõrkuseks peetakse **ühistranspordi puudulikkust ja kehva ühendust töökohtadega**. Üksik bussiliin ning ebapiisav väljumiste arv muudavad elanike liikumise sõltuvaks isiklikust autost. Sama trendi süvendab ka **külakeskne transpordikorraldus ja ühenduste katkemine**, mida võib Rail Balticu ehitus veelgi võimendada.

Ohuna nähakse, et **ühenduste halvenemine ja müürieffekt** võivad füüsiliselt ja tunnetuslikult eraldada Uuesalu ülejäänud piirkondadest (Järveküla, Peetri), vähendades nii elukeskkonna väärtust kui kogukonna sidet laiemas ruumis.

Liiklusohutuse ja kergliiklusteade ebatäiuslikkus (Liiva tee katkestus, valgustuse puudulikkus, kehv liikluskultuur) kujutavad ohtu eriti lastele ja noortele. Need kitsaskohad seonduvad otseselt ohuga, mis puudutab **noorte riskikäitumist, tõukerataste ja mopeedide ohtlikku kasutust**.

Kokkuvõttes võib öelda, et **liikuvuse ja ühenduste nõrkus** on Uuesalu arengu võtmetakistus, mis **võimendab teisi ohte** (isoleeritus, sotsiaalne passiivsus, kogukonna killustumine) ja **vähendab võimaluste realiseerimise** tõenäosust (nt uute töökohtade, teenuste ja haridusvõimaluste loomine).

Võimalikud lahendused ja leevendused

- Uuesalu ja valla koostöös tuleks **uuendada transpordivõrgu kontseptsiooni**, sealhulgas bussiliinide ja mikromobiilsuse lahendused (ühiskasutatavad sõidukid, jalgrattateed), aga ka „pargi ja sõida“ läbimõeldud arendamist.
- **Rail Balticu kaasnevad tee- ja ühendusprojektid** tuleks kasutusele võtta nii, et need toetaksid, mitte ei katkestaks kohalikke liikumisteid.
- **Kergliiklusteade võrgustiku lõpuni viimine ja valgustuse parandamine** on kriitiline ohutuse ja liikumisaktiivsuse eeldus.

Teenuste ja avalike ruumide puudus – nõrkus, mis piirab kogukonna enesearengut

Uuesalu inimeste arvamuse kohaselt on suurimad sotsiaalsed ja funktsionaalsed nõrkused **perearsti, esmatarbeteenuste ja kogukonnaruumide puudumine**. Elanikud tajuvad, et küla on arenenud elamupiirkonnana, kuid sellel puudub veel „oma keskus“ – koht, kus inimesed saaksid igapäevaselt kokku, tegutseda ja arutada kogukonnaelu.

Sellega seonduv oht on **kogukonna sisemise sidususe nõrgenemine ja uute elanike raskem sulandumine**, mis võib pikemas perspektiivis suurendada sotsiaalset killustumist.

Kuna vaba aja ja huvitegevuste võimalused on piiratud, tekib risk, et **noored jäävad passiivseks või otsivad tegevust ebatavalisel moel** (nt liikluses või avalikus ruumis).

Tingimustes, kus puuduvad spordi- ja kultuurirajatised, **võimenduvad ka ohud, mis on seotud sotsiaalse ükskõiksuse ja koostöö vähenemisega.**

Võimalikud lahendused ja leevendused

- **Kogukonnamaja, raamatukogu ja spordirajatiste rajamine** on otsene vastus nõrkusele ja ennetab noorsooriske.
- **Kohaliku kaubanduse ja teeninduse areng** (väikepood, kohvik, pagaritöökoda) aitaks tugevdada kogukonna keset.
- **Kaasamine ja suhtlus valla ja arendajate vahel** peab muutuma süsteemseks, et elanike algatused jõuaksid planeeringutesse ja eelarvetesse.

Planeerimise, arenduse ja vastutuse hajumine

Mitmed nõrkused ja ohud seonduvad **planeeringute ebaselguse, omavoliliste ehituste ja arendajate vastutuse hajumisega.**

Küla kiire kasv on toonud kaasa olukorra, kus **õiguslik ja halduslik raam on jäänud arengule veidi alla.**

Ohuna tajutakse, et **arendajate huvi ja hooldusvastutus võib väheneda**, jättes küla teatud osad "halliks alaks", kus vastutuse piirid on ebaselged.

See ohustab nii taristu kvaliteeti (nt Soku tee hooldus, valgustus) kui ka elanike usaldust nii arendajate kui valla vastu.

Samuti võivad **vana detailplaneeringu piirangud ja kehtiv üldplaneering** takistada uute vajaduste (abihooned, kogukonнаруumid) seaduslikku realiseerimist.

Võimalikud lahendused ja leevendused

- **Planeeringute uuendamine ja ühtlustamine** – luua terviklik Uuesalu üldkontseptsioon, mis seaks eri arendusalad üheks külaks.
- **Selged vastutusmehhanismid arendajate ja valla vahel** (teede, valgustuse, hoolduse osas).
- **Ühisplaneerimise töögrupp** (vald, arendajad, kogukonnaselts) aitaks lahendada tekkinud patiseisu ja vältida tulevasi õiguslikke segadusi ja toetada läbipaistvust.

Keskkonnanähäired ja looduskoormus

Ohuks on ka **keskkonna ja looduse kahjustused** – metsaalade vähenemine, reostus, müra ning Rail Balticu mõju rohevõrgustikule.

Need trendid **ohustavad Uuesalu suurimat tugevust – looduslähedust.** Kui küla kaotab oma rohelised puhveralad ja vaikuse, väheneb selle atraktiivsus ning eristuv identiteet.

Lisaks mainiti **lemmikloomadega seotud probleeme** – hulkuvad kassid, väljaheited ja elukeskkonna reostus – mis on väiksemal skaalal sama nähtuse (ruumilise vastutuse puudumine) ilming.

Võimalikud lahendused ja leevendused

- **Haljastuse ja rohevõrgustiku säilitamine planeeringutes** peab olema prioriteetne.
- **Kogukonnapõhine loodushoid** (nt talgud, ühised korrakampaaniad) võiks tugevdada kohalike seotust keskkonnaga.
- **Selged reeglid ja järelevalve lemmikloomade pidamisel** – väike, kuid sümboolselt oluline samm hoolivama ruumikultuuri poole.

Valitsemise ja kommunikatsiooni nõrkus

Mitmes nõrkuses ja ohus kordub teema: **valla ja kogukonna vahelise infovahetuse ja kaasamise nõrkus**.

Kui elanikud ei tea, mis on kavandamisel, tekib ebakindlus ja umbusk. See võib **vähendada elanike valmisolekut panustada**, isegi siis, kui projektid on sisuliselt kogukonna huvides.

Samuti võib halva kommunikatsiooni tulemusel **mõni oluline otsus (nt teeprojekt või arendus) tunduda pealesurutuna**, isegi kui see on objektiivselt vajalik.

Nii tekib risk, et **sotsiaalne kapital (koostöötahe)**, mis on Uuesalu üks tugevusi, **muutub nõrkuseks**, kui inimesed tunnevad end otsustest kõrvale jäetuna.

Võimalikud lahendused ja leevendused

- Luua **püsiv kaasamisplatvorm** valla ja Uuesalu kogukonna vahel (nt digikeskkond või regulaarne ümarlauaformaat).
- **Aktiivne ja varajane kommunikatsioon** uute planeeringute ja arenduste kohta.
- **Külavanema/külaseltsi juhatuse ja valla kontaktisiku süsteem** – üks selge kontakt, kelle kaudu info liigub mõlemas suunas.

Kokkuvõte

Uuesalu nõrkused ja ohud moodustavad **arengu teise külje** – need ei näita ebaõnnestumist, vaid toovad esile valdkonnad, kus kogukonna kasv vajab uut kvaliteeti.

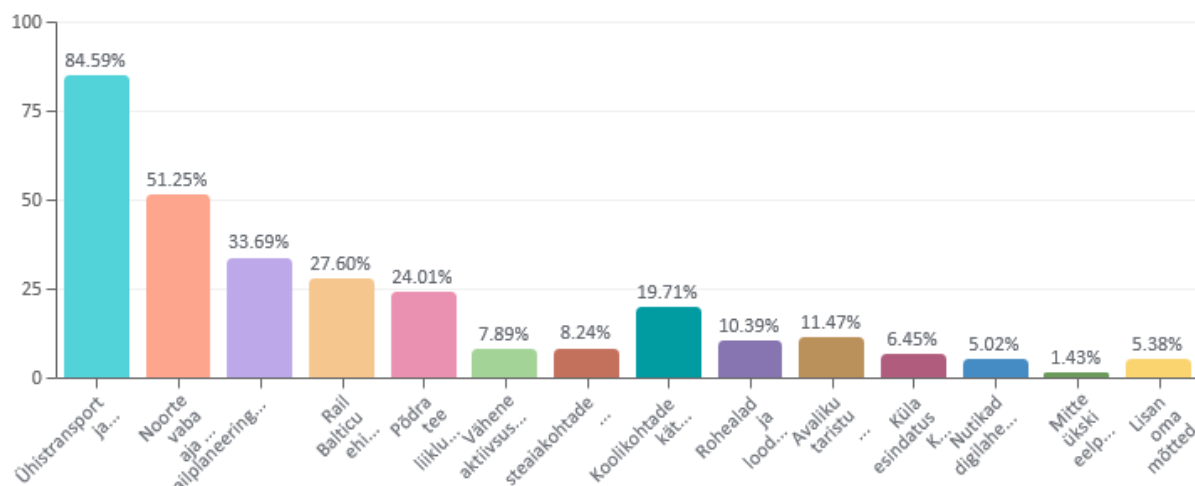
Kõige kriitilisemad riskid – **ühenduste puudulikkus, teenuste ja avalike ruumide vähesus, planeerimis- ja kommunikatsiooniprobleemid** – on lahendatavad, kui säilib koostöötahe ja vastutus on selgelt jaotatud.

Kui need ohud ja nõrkused suudetakse teadlikult maandada, saab Uuesalu senisest tugevusest – turvalisest ja looduslähedasest kogukonnast – areneda **süsteemselt toimiv ja kestlik äärelinna külakeskkond**, kus elukvaliteet põhineb osalusel, tasakaalul ja hoolimisel.

Uuesalu elanike hinnatud prioriteedid lähituleviku arengus

Sellest, millised arengusuunad tunduvad külaelanikele kõige olulisemad

#	Teema	Vastuseid	Osakaal vastajatest
1	Ühistransport ja liikuvus (buss, rendiautod, tõuksid, kergliiklusteed)	237	84%
2	Noorte vaba aja tegevused kodu lähedal Uuesalus	144	51%
3	Detailplaneeringud ja vastavus tegelikule olukorrale (kuuride legaliseerimine)	95	34%
4	Rail Balticu ehituse mõju ja müra (ootused ja hirmud)	78	28%
5	Põdra tee liikluskoormus ja tee tehniline seisukord	68	24%
6	Vähene aktiivsus ühisüritustel ja kogukonnas (keeruline kaasata passiivseid kodanikke)	23	8%
7	Lasteaiakohtade kättesaadavus Uuesalu Lasteaias	24	9%
8	Koolikohtade kättesaadavus (gümnaasium, kutsekoolid)	56	20%
9	Rohealad ja loodushoid (sh heakord, niitmine, hooldus)	30	11%
10	Avaliku taristu (vesi, gaas, elekter, side) võimalikud puudujäägid ja kriisiriskid	33	12%
11	Küla esindatus KOV volikogus	19	7%
12	Nutikad digilahendused kogukonna info ja ideede jagamiseks	15	5%

Analüüs ja tõlgendus

1. Selge liikumis- ja ühendusfookus

Ülekaalukalt suurim prioriteet on **liikuvus ja ühendused** – ühistransport, kergliiklusteed ja jagatud transpordilahendused.

See kinnitab, et elanikud näevad **liikumisvõimaluste parandamises võtit kõigi teiste arendusvaldkondade toimimiseks**: tööle- ja kooliskäimine, noorte huvitegevused, teenustele ligipääs ja kogukonna ühtsus sõltuvad otseselt ühendustest.

See prioriteet **haakub otseselt SWOT-analüüsi nõrkuste ja ohtudega**, mis toovad esile ühistranspordi ja teedevõrgu kitsaskohad.

Tegemist ei ole ainult mugavus- või transpordiküsimusega, vaid **kogukonna elukvaliteedi põhitingimusega**.

Soovituslik suund: Liikuvuse arendust tuleks käsitleda kui kõiki muid arenguvõimalusi toetavat põhitegurit – koostöö vallaga bussigraafikute ja kergliiklusteede osas peab olema strateegiline, mitte juhuslik.

2. Noored kui jätkusuutlikkuse mõõdupuu

Teiseks oluliseks teemaks tõusis **noorte vaba aja võimaluste arendamine (51%)**.

See prioriteet tugevdab Uuesalu põhiväärtust – **lapse- ja peresõbralikkust** – ning on ka otsene vastus riskidele, mis on seotud **noorte riskikäitumise ja sotsiaalse passiivsusega**.

Elanikud mõistavad, et noorte kaasamine on kogukonna tuleviku garantii.

Soovituslik suund: spordiväljakute, noortekeskuse ja huvialategevuste arendamine võiks siduda olemasolevate tugevustega – looduslähedus, turvalisus ja kogukondlikkus. Kogukonnamaja võiks olla ka noortekeskuse tuumik.

3. Õiguslik ja planeerimisalane selgus

Kolmandal kohal on **detailplaneeringute korrastamine (34%)**.

See teema peegeldab tugevalt varasema SWOT-i ohtu – **planeeringute ja arenduste vastutuse hajumist**. Elanikud soovivad **seaduslikku ja läbipaistvat ruumikorraldust**, mis looks stabiilsuse ja vähendaks konflikte.

Soovituslik suund: alustada Uuesalu tervikliku planeeringu uuendamisest ja kommunikatsiooniplaanist, mis avab elanikele, kuidas nende elukeskkonda puudutavad otsused kujunevad.

4. Rail Balticu mõju ja Põdra tee olukord

Need kaks teemat (28% ja 24%) on ruumiliselt ja sisuliselt seotud – **suured infrastruktuurimuutused** tekitavad ebakindlust.

Elanikud tajuvad, et Rail Balticu mõju ei piirdu müraga, vaid **võib muuta ühendusmustreid ja liikluskorrumust**.

Sama kehtib Põdra tee puhul, kus **kasvav liikluskoormus ja tehniline seisukord** mõjutavad otseselt turvalisust ja elukeskkonna kvaliteeti.

Soovituslik suund: kaasata kogukond varakult Rail Balticu kõrvalprojektide arutellu ning töötada välja liiklus- ja müraleevendusmeetmed (rohebarjäärid, ühenduste säilitamine, kiiruspiirangud).

5. Haridus ja lasteasutused

Lasteaiakohtade (9%) ja koolikohtade (20%) kättesaadavus on elukorralduslikud küsimused, mis mõjutavad otseselt Uuesalu jätkusuutlikkust.

Kuna Uuesalu on kiiresti kasvav peresõbralik piirkond, muutuvad haridusasutuste ligipääsu küsimused järjest olulisemaks.

Soovituslik suund: tihendada koostööd Rae vallaga haridusvõrgu planeerimisel, et Uuesalu lasteaiad ja koolid arvestaksid kohalike prioriteete, mitte ainult halduspiire.

6. Rohealad, taristu ja loodushoid

Elanikud pidasid oluliseks ka **rohealade säilitamist ja hooldust (11%)** ning **avaliku taristu töökindlust kriisiolukorras (12%)**.

Need teemad on otseselt seotud Uuesalu suurima tugevusega – **looduslähedus ja turvalisus**. Taristu töökindlus (vesi, elekter, side) muutub kriitiliseks eriti talviste hooldusprobleemide ja potentsiaalsete kriiside valguses.

Soovituslik suund: süsteemne hooldus- ja kriisiplaan, mis ühendab arendaja, valla ja kogukonna rollid; rohealade haldus ja avalik korrashoid võiksid muutuda kogukondlikuks vastutusvaldkonnaks (nt talgupäevade süsteem).

7. Osalus ja esindatus

Küla esindatus vallavolikogus (7%) ja **nutikad digilahendused kogukonnasisese suhtluse parandamiseks (5%)** näitavad, et osa elanikke soovib tugevamat häält ja paremat nähtavust otsustusprotsessides.

Kuigi see prioriteet pole arvuliselt suurim, on selle mõju strateegiline: **aktiivne esindatus suurendab kõigi teiste eesmärkide saavutamise tõenäosust**.

Soovituslik suund: digipõhised kaasamisplatvormid (veebikeskkond, rakendus või infopaneel) ja selged kontaktpunktid vallavalitsusega aitaksid läbipaistvust ja kiirendaksid arutelusid.

Kokkuvõte

Uuesalu elanikud on oma prioriteetide kaudu andnud väga selge sõnumi:

liikuvus, kogukond ja selgus on kolm sammast, millele küla areng peab tuginema.

Kui ühistransport ja kergliiklusvõrgustik saavad lahenduse, noortele luuakse turvalised ja sisukad ajaveetmiskohad ning planeeringud saavad korda, siis on olemas eeldused, et **Uuesalu tugevused realiseeruvad täiel määral** ja riskid vähenevad loomulikul moel.

Elanike ettepanekud ja täiendavad ideed

Sellest, mida küsitluses osalejad pidasid vajalikuks peale küsimustele vastamist veel lisada

Vabas vormis esitatud vastused toovad esile praktilised ja kogukondlikud vajadused, mis täpsustavad üldiseid prioriteete. Mitmed teemad korduvad eri sõnastustes ja tugevdavad varasemate järelduste fookust.

1. Kogukondlikkus ja turvalisus

Elanikud soovivad rohkem võimalusi üksteisega kohtumiseks ja suhtlemiseks – mainiti varjumiskohti, üldkasutatavaid alasid ja mänguväljakuid, mis aitaksid kaasa tegeliku kogukondlikkuse tekkele.

Samuti väljendati muret noortekampade ja üldise turvalisuse üle, sh liikluskiiruste ja võimaliku kuritegevuse ennetamise üle.

Soovituslik suund: arendada välja Uuesalu kogukondlikud keskpunktid ja luua nähtav turvalisuse raamistik – nt koostöös politseiga ennetustegevus, selged liikluspiirangud ja avalike kohtumispaikade turvamine.

2. Lapsed ja peresõbralik keskkond

Mitmed ettepanekud rõhutasid väikelaste mängualade ja ronimisvõrkude vajadust (nt Jänese tee muruplatsile), samuti turvaliste kergliiklusteede rajamist kooli ja lasteaia suunal.

Soovituslik suund: luua laste arengule ja liikumisele mõeldud mikroalad iga elamukvartali piires ning siduda need turvalise kergliiklusvõrguga.

3. Kohalikud teenused ja igapäevane mugavus

Kõige sagedamini mainitud idee oli väikepood – esmatarbekaupade ja toidupoe olemasolu peeti oluliseks mugavuseks, mis vähendaks sõltuvust autost ja parandaks kogukonna toimivust.

Samuti mainiti vajadust apteegi ja postipunkti järele.

Soovituslik suund: algatada koostöö vallaga kohalike teenuste pilootprojekti käivitamiseks, et testida väikepoe või mobiilsete teenuste (nt apteegibuss) toimivust.

4. Liikuvus ja liikluskoormus

Korduvalt rõhutati kergliiklusteede puudulikkust ja Assaku ringi liigsust, samuti tulevase lasteaia mõju liikluskoormusele.

Soovituslik suund: koostada põhjalik liikuvuse plaan, mis ühendab kooli-, lasteaia- ja kergliiklusvõrgustiku vajadused. Samuti kaaluda „safe routes to school” tüüpi lahendusi.

5. Planeering ja ehituspiirangud

Mitmed elanikud tõid välja frustratsiooni seoses hoovidesse lubatavate ehitiste piirangutega (nt kuurid ja abihooned). Arvati, et reeglid on liialt jäigad ega arvesta elanike reaalseid vajadusi.

Soovituslik suund: korraldada arutelupäev või infokoosolek, kus vallapoolne planeerimisamet ja külaelanikud saaksid ühiselt üle vaadata olemasolevad piirangud ja nende põhjendused.

6. Kriisiplaan ja valmisolek

Üksik, kuid oluline märkus puudutas kriisiplaani vajadust – eriti arvestades taristu ja ilmastiku riskifaktoreid.

Soovituslik suund: töötada välja kogukonna kriisiplaan koostöös päästeameti ja vallaga, mis määratleks varjumiskohad, sidekanalid ja esmased vastutusvaldkonnad.

Kokkuvõtlik tähelepanek

Vabas vormis vastused rõhutavad, et Uuesalu elanikud ei mõtle arengust abstraktselt, vaid väga praktiliselt ja inimlikult. Kõige enam oodatakse **turvalist, ühendatud ja hoolivat elukeskkonda**, kus on nii poenurk kui ka koht, kus naabriga juttu ajada.

Need ideed annavad tugeva sisendi järgmise sammuna koostavale **Uuesalu tegevuskavale** või **kogukonna arendusprogrammile**, kus iga teema võiks muutuda konkreetseks projektiks.

Kvalitatiivsete vastuste tähendus ja mõju üldtulemustele

Vabas vormis esitatud ideed täiendavad kvantitatiivset küsitluse osa kolmel olulisel viisil:

Prioriteetide täpsustumine ja elulisus

Mitmed ideed konkretiseerivad olemasolevaid teemasid. Näiteks liikuvuse ja turvalisuse teema sai lisatähenduse läbi konkreetsete ettepanekute – kergliiklusteede rajamine Kindluse kooli suunal, liikluskiiruste piiramine ja noortekampade ennetus.

See näitab, et elanikud ei räägi enam abstraktselt „ühistranspordist ja liikuvusest”, vaid soovivad **reaalseid ja igapäevaelus tuntavaid lahendusi**. Seega on fookus nihkunud strateegiliselt praktilise tasandi poole.

Uute teemade esilekerkimine

Vabas vormis vastused tõid sisse mitu uut teemat, mida valikvastustes ei olnud, kuid millel on kogukonna toimimise seisukohalt suur kaal:

- **kohalike teenuste (väikepood, apteek, postipunkt) vajadus**,
 - **kogukondlikud suhtluskohad ja üldkasutatavad alad**,
 - **kriisiplaan ja turvalisuse raamistik**.
- Need teemad osutavad vajadusele tugevdada **kogukonna iseseisvust ja vastupanuvõimet**, mis on seni olnud varjatud, kuid nüüd selgelt väljendunud arengusuund.

Osalus ja hoiakute muutus

Mitmes vastuses väljendus **valmidus ühiselt tegutseda ja seisukohta võtta** — näiteks planeeringute ja hoovipiirangute arutelu vallas või turvalisuse tagamine koostöös ametkondadega.

See annab märku, et kogukond ei soovi olla ainult küsitluste osaline, vaid **tegelik partner otsustusprotsessides**. Tegemist on väärtusliku nihkega passiivsest tagasisidest aktiivse kaasloomeni.

Tõlgendus kokkuvõtlikult

- **täpsustavad** esmasi prioriteete (liikuvus, noored, planeeringud),
- **nihutavad rõhuasetuse** mugavuselt turvalisusele ja igapäevasele toimivusele,
- **lisavad täiesti uusi suundi** – eriti kogukondliku vastutuse, kohalike teenuste ja kriisivalmiduse valdkonnas.

Seetõttu võiks neid käsitleda mitte ainult lisakommentaaridena, vaid **Uuesalu arengu järgmise etapi suunanäitajatenä**.

Kvalitatiivsete vastuste mõju ja uued arengusuunad

Vabas vormis vastused avavad Uuesalu elanike mõtteviisi palju sügavamalt kui valikvastuste statistika. Need ei muuda kvantitatiivseid prioriteete otseselt, kuid **täpsustavad, nihutavad ja rikastavad neid uute rõhuasetustega**. Tekstides korduvad kolm läbivat joont: **liikuvus ja iseseisvus, turvalisus ja kogukondlikkus, ning kohalike teenuste kättesaadavus**.

1. Liikuvus kui elukvaliteedi alus, mitte mugavusteenus

Kuigi ühistransport oli juba küsitluses selge esikoha teema, muutub selle tähendus vabas vormis vastustes palju laiemaks.

Inimesed ei pea bussigraafikut üksnes mugavusküsimuseks, vaid **elulise infrastruktuuri osaks**, mis määrab noorte iseseisvuse, tööle- ja kooliskäimise võimalused ning ka elukoha püsimise väärtuse.

Mitmes vastuses mainiti, et pered on sunnitud pidama kahte autot või kaaluvad kolimist just transpordi puudulikkuse tõttu.

Samuti toodi välja vajadus **bussiliini järele Jüri, Mustamäe ja Ülemiste suunal**, lisaks ohutuse tagamine (Põdra tee, kergliiklusteed, kooliteed).

NB! See nihutab prioriteedi fookuse „ühistranspordist“ laiemaks teemaks – „liikuvus kui elukorralduse alus“.

2. Noored ja iseseisvuse kasv

Küsitluses oli noorte vaba aja teema juba kõrgel kohal, kuid vabavastustes tõusis see esile **kui kiireloomuline probleem**, eriti seoses kiiresti kasvava teismeliste grupiga.

Paljud lapsevanemad märkisid, et väikelastele on tegevusi, kuid **teismelistele puudub kogunemiskoht ja huvitegevus**.

Mure noortekampade, tõuksisõitjate ja vandalismi pärast kordub kümnetes vastustes.

Samal ajal väljendatakse valmisolekut panustada lahendustesse – **noortemaja, spordiplatside ja huvitegevuste loomine** oma küla sees.

NB! See täiendab teist prioriteeti („noorte vaba aeg“) ja annab sellele kriitilisuse mõõtme – mitte lihtsalt arendusteema, vaid kogukonna turvalisuse küsimus.

3. Planeeringud ja ruumikultuur

Kuuride ja abihoonete teema on vabas vormis vastustes üks enim korduvaid.

See pole ainult seaduslikkuse küsimus, vaid **sümbol laiemale vajadusele, et regulatsioonid vastaksid tegelikule elule**.

Elanikud tajuvad, et praegused piirangud ei ole realistlikud ega toeta peresõbralikku elukorraldust. Küsimust ei saa lahendada pelgalt seaduse paragrahvide järgimisega.

Korduvalt märgitakse, et sellised „argised“ piirangud õõnestavad usaldust ja takistavad küla arengut.

NB! See tugevdab kolmandat prioriteeti („planeeringute korrastamine“), kuid muudab selle sisu – rõhuasetus liigub ametlikust vastavusest inimkesksele ruumikultuurile.

4. Turvalisus ja kriisivalmidus – uus teemaliin

Mitmed vastajad tõid esile mure **kuritegevuse, noortekampade ja sõjaohu** pärast ning soovi, et küla oleks valmis kriisiolukordadeks.

Varjumiskohtade ja kriisiplaani teema kordub mitmes vastuses.

Need aspektid polnud küsitluse teemade hulgas, kuid ilmnesisid spontaanselt ja tugevalt.

NB! *Seega on turvalisus ja kriisiplaan täiesti uus arengusuund, mida tuleks käsitleda eraldi prioriteedina.*

5. Kogukondlikkus ja suhtlus

Mitmes vastuses peegelduvad üksildustunne ja soov tegeliku kogukonnatunde järele.

Inimesed soovivad kohtumisaigu, läbipaistvat suhtlust, suuremat osalust valla otsustes ja paremat info liikumist.

Mõned tõdevad, et alati on kohal „üks ja sama aktiivne seltskond“, samas kui paljud jäävad passiivseks.

NB! *See täiendab eelnevat tähelepanekut kaasamisest ja võiks kujuneda kogukonna arenduse eraldi fookuseks – „aktiivne ja ühendatud Uuesalu“.*

6. Kohalikud teenused ja igapäevane mugavus

Ootamatu, kuid laialt levinud teema on **väikepood, apteek ja esmatarvete kättesaadavus kodu lähedal**.

See viitab Uuesalu kasvamisele sellisesse mõõtu, kus inimesed ootavad juba väikeasumi infrastruktuuri – mitte enam pelgalt elurajooni mugavusi.

NB! *See on täiesti uus arengusuund, mis seob kogukonna iseseisvuse ja keskkonnasäästlikkuse – vähem autosõite, rohkem kohalikke teenuseid.*

Kokkuvõte

Vabas vormis vastused ei muuda Uuesalu prioriteete juhuslikult, vaid **täiendavad ja teravdavad neid kolme olulises suunas**:

1. **Liikuvus** → laieneb ühistranspordist terviklikuks ühenduvuse ja ohutuse teemaks.
2. **Noored ja planeeringud** → muutuvad kiireloomuliseks ja sotsiaalselt määravaks.
3. **Turvalisus ja kogukonnateenused** → avavad täiesti uued strateegilised suunad (kriisivalmidus, väikepood, kogukonnakeskus).

Need tähelepanekud näitavad, et Uuesalu arengut ei kujunda ainult taristu ja planeeringud, vaid **kogukonna igapäevane eluviis ja omavaheline side**.

Küsitluse vabavormiline osa on seetõttu väärtuslik lähtealus järgmise etapi planeerimiseks – **kogukonna tegevuskava**, kus strateegilised prioriteedid ja praktilised ideed saavad ühise raamistikku.

Kogukonna hääl: vabad mõtted ja tulevikuvaade

Sellest, mis jäi kogukonna arvamusküsitluste tulemustest silma ja südamesse

Küsitluse lõpetanud avatud küsimus – „Kas soovite veel midagi lisada?“ – andis kõige vahetuma ja inimlikuma pildi sellest, mis Uuesalu inimestele tegelikult korda läheb.

Sajad vastused ei lisanud mitte lihtsalt kommentaare, vaid joonistasid välja kogukonna ühise mõtteviisi: **me tahame, et Uuesalu oleks toimiv, hooliv ja koos püsiv kodukoht.**

Liikuvus ja ühendused kui esimene eeldus

Kõige sagedamini kordus mure ühistranspordi ja ohutu liikumise pärast – soov tihendada bussigraafikut, laiendada liine Raudalu ja Ülemiste suunal ning luua kergliiklusteed, mis võimaldaksid lastel ja noortel turvaliselt kooli ning tööle liikuda.

See ei ole enam pelgalt infrastruktuuri küsimus, vaid **eluviisi ja võimaluste küsimus** – soov elada kaasaegses, ühendatud külas, kus liikumine ei sõltu ainult autost.

Elav ja turvaline küla kõigile põlvkondadele

Vastustes peegeldub ka **soov sisukate ja turvaliste ajaveetmisvõimaluste järele nii noortele kui täiskasvanutele.**

Eraldi mainiti valgustatud terviserada, välijõusaali, Järve puhkeala arendamist, uute mängu- ja ronimisväljakute rajamist ning kogukonnaüritusi – simmaneid, perespordipäevi, sügislaata ja adventitule süütamist.

Need ideed ei ole pelgalt vaba aja sisustamiseks, vaid **kogukonna sidususe ja turvatunde tugevdamiseks.**

Kohalikud teenused ja igapäevaelu mugavus

Korduvalt toodi välja vajadus väikese toidupoe ja pakiautomaadi järele, et väheneks autosõltuvus ja elanikud saaksid elementaarsed igapäevased vajadused rahuldada kodu lähedal.

Mitmed vastused pakkusid ka loovaid lahendusi – näiteks koostööd kohaliku restoraniga esmatarbekaupade pakkumiseks.

See näitab küpset mõtlemist: **Uuesalu kasvab väikekeskuseks**, millel võiks olla oma väike teenindussõlm ja kogukonnatsoon.

Kogukondlikkus ja läbipaistvus

Paljud märkused puudutasid küla infovahetust, osalust ja suhtlust.

Eelistati uudiskirju ja e-postiteavitusi, sooviti varakult teada ürituste kuupäevi ja läbipaistvust külaseltsi otsustes.

Mitu vastust rõhutas, et küla peaks olema **rohkem kaasav ja läbipaistev**, et kõik tunneksid end oodatud ja kuulnud.

Samal ajal kõlas tänu ja toetus praegusele juhatusele – teadmine, et keegi teeb küla heaks, loob usaldust ja innustab ka teisi panustama.

Hooliv ja vastutustundlik hoiak

Mitmes vastuses kõlas mõte, et Uuesalu on juba „väga mõnus koht elamiseks“ ning et liiga palju virisemist võib varjutada tegelikku edulugu.

Korduvalt kiideti juhatust ja kogukonda tehtu eest – see on **emotsionaalne tasakaalupunkt kriitikale ja ideedele**.

Selline tagasiside kinnitab, et kogukonnas on tugev positiivne identiteet, mida tuleb hoida ja teadlikult kasvatada.

Kokkuvõte

Vabades vastustes peegeldub küps ja hooliv küla, kes ei oota, et keegi teine probleeme lahendaks, vaid otsib lahendusi ise. Tunnustatakse külaseltsi juhatuse tegevust ja ei välistata lahenduste otsimisel ise kaasa löömist.

Uuesalu inimesed tahavad elada külas, mis on **turvaline, ühendatud, looduslähedane ja omavahel seotud**.

Kui küsitluse arvulised prioriteedid olid liikuvus, noored ja planeeringud, siis avatud vastused lisavad sellele hinge: **kogukonna soojus, koostöö ja tänulikkus on Uuesalu suurim kapital**.